

Thakur Educational Trust's (Regd)
THAKUR VIDYA MANDIR HIGH SCHOOL & JR. COLLEGE
ISO : 9001-2008 CERTIFIED

प्रथम-सत्रान्त-परीक्षा 2017-18

कक्षा - नवमी
गुणाः - 80
नाम - _____

विषयः- संस्कृतम्

दिनाङ्कः- 13 /09/2017

अवधिः - 2.45 होरा

विभागः _____ क्रमसंख्या _____

प्रथमः विभागः - सुगमसंस्कृतम्

प्रश्न 1.अ) चित्रं दृष्ट्वा नामानि लिखत । (5 तः 4)

(2)

1) ----- 2)----- 3)----- 4)----- 5)-----

आ) सङ्ख्याः अक्षरैः अङ्कैः वा लिखत । (3 तः 2)

(1)

1) 14 2) षट्त्रिंशत् 3) 50

इ) अक्षरैः अङ्कैः वा समयलेखनं कुरुत । (5 तः 4)

(2)

1) 2.00 2) सार्धसप्तवादनम् 3) पादोनद्वादशवादनम् 4) 4.15 5) 10.45

द्वितीयः विभागः - गद्यम्

प्रश्न 2.अ) गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

यथानिश्चितं सर्वे सेवकाः वीरबलस्य गृहम् आगताः । वीरबलेन पूर्वमेव सर्वेषां कृते समानोन्नतयः यष्टिकाः आनीताः । सः सेवकान् अवदत् , “भोः पश्यन्तु , एताः मायायष्टिकाः । तासु एकां यष्टिकां स्वीकृत्य सर्वैः देवदत्तस्य गृहं गन्तव्यं , श्वः प्रभाते पुनरागन्तव्यम् । येन केनापि धनस्यूतः चोरितः स्यात् तस्य यष्टिका अङ्गुलिमात्रं दीर्घा भविष्यति । ”

रात्रौ सर्वे भृत्याः सुखेन निद्राम् अकुर्वन् ऋते एकस्मात् । सः अचिन्तयत्, “श्वः प्रातः मम चौर्यं प्रकटितं भवेत् । अतः अहम् अधुना एव मम यष्टिकाम् अङ्गुलिमात्रं कर्तयामि । ” इति चिन्तयित्वा तथा कृत्वा सः सुखेन सुप्तः ।

अन्येद्युः लघुयष्टिकां दृष्ट्वैव वीरबलेन चौरः सम्यक् ज्ञातः गृहीतः च । अपराधी भृत्यः वीरबलस्य पादयोः पतित्वा स्वस्य अपराधम् अङ्गीकृतवान् धनस्यूतं च प्रत्यर्पितवान् ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

- 1) चौरः किं चिन्तयति ? 2) सेवकाः कस्य गृहम् आगताः ?
3) कस्य यष्टिका अङ्गुलिमात्रं दीर्घा भविष्यति ?

ख) उचितं कारणं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत ।

(1)

वीरबलेन चौरः सम्यक् ज्ञातः गृहीतः च यतः _____ ।

- 1) चौरस्य यष्टिका दीर्घा आसीत् । 2) चौरस्य यष्टिका लघु आसीत् ।

ग) सन्धिविग्रहं कुरुत । - दृष्ट्वैव = _____ + _____ ।

(1)

घ) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (4 तः 3)

(3)

- 1) गद्यांशात् तृतीयाविभक्त्यन्तपदं चित्वा लिखत । (केवलम् 1)

- 2) लकारं लिखत । - पश्यन्तु
- 3) गद्यांशात् विशेषणं चित्वा लिखत । _____ भृत्यः ।
- 4) गद्यांशात् विरुद्धार्थकशब्दं चिनुत । जागृतः × _____ ।

(1)

प्रश्न 2.आ) गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

दिग्विजयानन्तरं रघुः 'विश्वजित्' नाम्नि यज्ञे अशेषं धनं दानरूपेण अयच्छत् । रिक्तहस्तं रघुं दृष्ट्वा कौत्सः निवृतः । रघुः तम् आहूय आगमनस्य प्रयोजनम् अपृच्छत् । तदा कौत्सः अवदत् "रघो, अहं गुरुदक्षिणार्थं चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः गुरवे दातुमिच्छामि । किन्तु भवान् पूर्वमेव सर्वस्वदानम् अकरोत् । अतः अहम् अन्यत्र गच्छामि ।" रघुः अवदत्, "हे कौत्स, तिष्ठ । मम यज्ञशालायां विश्रामं कुरु । अहं निश्चयेन तव साहाय्यं करोमि ।"

कौत्सस्य गुरुभक्त्या प्रभावितः रघुः कुबेरमाकान्तुं सङ्कल्पम् अकरोत् । कुबेरः रघोः भयात् आक्रमणात् पूर्वमेव प्रभूतां सुवर्णवृष्टिमकरोत् । तत् दृष्ट्वा सन्तुष्टः रघुः कौत्सम् आहूय सर्वं सुवर्णं तस्मै दातुमैच्छत् । किन्तु निःस्पृहः कौत्सः अवदत् - "भोः राजन्, अहं केवलं गुरुदक्षिणार्थं चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः अभिलषामि । न वाञ्छामि अधिकम् ।"

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

- 1) रघोः यज्ञस्य नाम किम् ?
- 2) कौत्सः कस्य शिष्यः आसीत् ?
- 3) कं दृष्ट्वा कौत्सः निवृतः ?

ख) वाक्यं पुनर्लिखित्वा सत्यम् असत्यं वा इति लिखत ।

(1)

कुबेरः कौत्साय चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः अयच्छत् ।

ग) सन्धिविग्रहं कुरुत । - दातुमिच्छामि = _____ + _____ ।

(1)

घ) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (4 तः 3)

(3)

- 1) प्रश्ननिर्माणं कुरुत । - रघुः कौत्सस्य गुरुभक्त्या प्रभावितः ।
- 2) गद्यांशतः समानार्थकशब्दं चित्वा लिखत । - धनाधिपः = _____ ।
- 3) गद्यांशतः पूर्वकालवाचक-ल्यबन्त-अव्ययं चित्वा लिखत । (केवलम् 1)
- 4) शब्दस्य वर्णविग्रहं कुरुत । - अन्यत्र

प्रश्न 2.इ) संवादांशं पठित्वा माध्यमभाषया अनुवादं कुरुत ।

(5)

(त्रयोदशवर्षीया तनया सुखासन्दे उपविश्य एकेन हस्तेन कुर्कुरिकां खादति । अपरेण हस्तेन चलभाषं चालयति । तदानीं द्वारघण्टिकाम् आकर्ण्य माता द्वारम् उदघाटयति । तनयायाः सख्यौ द्वारे एव स्थित्वा ताम् आह्वयतः ।)

श्रुतिः - तनये, सत्वरं क्रीडनाय आगच्छ, बहिः खेलामः ।

तनया - अहं गृहे एव खेलामि ।

राजसी - किं खेलसि ?

प्रश्न 2.ई) माध्यमभाषया उत्तरं लिखत । (2 तः 1)

(2)

- 1) माता तनयायाः विचारपरिवर्तनं कथं करोति?
- 2) किं मिथ्या ? किं वास्तवम् ? इति पाठस्य तात्पर्यं लिखत ।

तृतीयः विभागः - पद्यम्

प्रश्न 3.अ) पद्यांशौ पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

गुणाः कुर्वन्ति दूतत्वं दूरेऽपि वसतां सताम् ।
केतकीगन्धमाघ्राय स्वयमायान्ति षट्पदाः ।। 1 ।।

दैवमेवेति सञ्चिन्त्य न स्वोद्योगं नरस्त्यजेत् ।
अनुद्यमेन कस्तैलं तिलेभ्यः प्राप्तुमर्हति ।। 2 ।।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

- 1) के दूतत्वं कुर्वन्ति ?   2) अनुद्यमेन किं प्राप्तुं न शक्यते ?
3) के केतकीम् आजिघ्नन्ति ?

(2)

ख) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (3 तः 2) (2)

- 1) विरुद्धार्थकशब्दं लिखत । - गुणाः □ _____ ।
2) प्रश्ननिर्माणं कुरुत । - “नरः स्वोद्योगं न त्यजेत् ।”
3) लकारं लिखत । - त्यजेत्

प्रश्न 3.आ) पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत । (2)

स्थानभ्रष्टा न शोभन्ते दन्ता केशा नखा नराः ।
इति विज्ञाय मतिमान् स्वस्थानं न परित्यजेत् । ।

प्रश्न 3.इ) पद्यांशं पठित्वा माध्यमभाषया अनुवादं कुरुत । (2 तः 1) (2)

भुक्त्वा तृणाणि शुष्काणि पीत्वा तोयं जलाशयात् ।
दुग्धं यच्छन्ति लोकेभ्यो धेनवो लोकमातरः । । 1 । ।

अकृत्वा परसन्तापम् अगत्वा खलमन्दिरम् ।
अनुत्सृज्य सतां वर्त्म यत्स्वल्पमपि तद् बहु । । 2 । ।

प्रश्न 3.ई) रिक्तस्थानानि पूरयित्वा अन्वयं पुनर्लिखत । (2)

विघ्नभयेन खलु _____ न प्रारभ्यते । प्रारभ्य विघ्नविहताः _____ विरमन्ति । _____
पुनः पुनः प्रतिहन्यमानाः अपि _____ प्रारब्धं न परित्यजन्ति । ।

प्रश्न 3.उ) श्लोकौ पूर्णौ शुद्धौ च लिखत । (3 तः 2) (4)

- 1) अज्ञानति ..... श्रीगुरवे नमः । ।   2) श्रोतुं कर्णौ ..... स पातु । ।
3) यस्य षष्ठी ..... कथम् । ।

प्रश्न 3.ऊ) माध्यमभाषया उत्तरं लिखत । (2 तः 1) (2)

- 1) वीरबलेन चौरः कथं गृहीतः ?   2) कुबेरः किमर्थं स्वर्णवृष्टिम् अकरोत् ?

चतुर्थः विभागः - लेखनकौशलम्

प्रश्न 4.अ) मञ्जूषातः उचितान् शब्दान् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयित्वा निबन्धं पुनर्लिखत । (5)

भाद्रपदमासस्य चतुर्थे _____ गणेशोत्सवः _____ । तदा नैकेषु गृहेषु _____ स्थापना
भवति । एषः उत्सवः कुत्रचित् सार्धैकदिनात्मकः, कुत्रचित् पञ्च वा सप्त वा दश दिनात्मकः । अनन्तरं
मूर्तेः विसर्जनं _____ क्रियते । लोकमान्य तिलक महोदयेन सार्वजनिकगणेशोत्सवः आरब्धः ।
भक्ताः दुर्वाङ्कुरैः, पुष्पैः, मिष्टैः, _____ च गणेशं पूजयन्ति ।

शब्दमञ्जूषाः - (जलाशये , दिने , मोदकैः , आरभते , गणेशमूर्तेः)

प्रश्न 4.आ) धातूनाम् उपयोगं कृत्वा संस्कृतवाक्यानि लिखत । (5 तः 3) (3)

1. कुप्   2. दा-यच्छ   3. रक्ष   4. स्निह   5. रूच

प्रश्न 4.इ) धातूनाम् उपयोगं कृत्वा संस्कृतवाक्यानि लिखत । (3 तः 2) (2)

- क) 2   ख) 6   ग) 10

प्रश्न 4.ई) संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत । (6 तः 4) (4)

1) Give me one chalk.	4) You both please keep quite.
-----------------------	--------------------------------

2)	Ramesh, start studying now.	5)	What is your mobile number ?
3)	May I drink water ?	6)	I use mobile properly.

(3)

अथवा

मञ्जूषातः शब्दान् प्रयुज्य चित्रवर्णनं कुरुत । (4 वाक्यानि)

मञ्जूषा

वृक्षाः , तिष्ठन्ति , दर्शयति ,
विक्रेतारं , कर्कटीः , महिलायाः,
धावतः , बसस्थानकस्य ।

प्रश्न 4.उ) अमरकोषात् समानार्थकशब्दं योजयित्वा वाक्यं पुनर्लिखत । (4 तः 2)

(2)

- 1) गुरुः ज्ञानं वितरति ।
- 2) रघुः कुबेरम् आकान्तुं सङ्कल्पम् अकरोत् ।
- 3) सतां वर्त्म न त्यक्तव्यः ।
- 4) कीडायाम् एषः सैनिकः मृतः अपरः च मारणीयः ।

पञ्चमः विभागः - व्याकरणम्

प्रश्न 5.अ) अधोरेखाङ्कितान् कृत्वा तालिकां पूरयत ।

(6)

(क) नाम-तालिकां पूरयत । (6 तः 4)

(ख) सर्वनाम-तालिकां पूरयत । (6 तः 4)

(ग) धातु-तालिकां पूरयत । 6 तः 4)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
पितुः			पञ्चमी
	पित्रोः		षष्ठी
		पितृषु	सप्तमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
		इमान्	द्वितीया
भवति			तृतीया
		भवतः	चतुर्थी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	पुरुषः
	रमेताम्		प्रथमः
	रमेथाम्		मध्यमः
रमै			उत्तमः

प्रश्न 5.आ) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (5 तः 3)

(3)

- 1) त्वया मम सकाशात् चतुर्दशविद्याः अधीताः । (प्रयोगपरिचयं कुरुत ।)
- 2) त्वम् सत्वरं कीडनाय बहिः आगच्छ । (भवान् - इति शब्दं प्रयुज्य वाक्यं पुनर्लिखत ।)
- 3) सख्यौ कीडार्थं प्रतिगच्छतः । (एकवचने परिवर्तयत ।)
- 4) अहं न आगच्छामि । (लट्लकारे परिवर्तयत ।)
- 5) बालकः पुस्तकं पठित्वा पाठशालां गच्छति । (त्वान्त-अव्ययं निष्कासयत ।)

प्रश्न 5.इ) पृथक्कुरुत । (8 तः 6)

(3)

इतरेतरद्वन्द्वः	समाहारद्वन्द्वः

दातृयाचकौ, यूकालिक्षम्, तिलगुडम्,
चटकापिपीलिकौ, हस्तपादम्, चन्द्रसूर्यौ,
मत्स्यमण्डूकाः, हरिद्राकुडकुमम् ।

प्रश्न 5.ई) वाक्यं शुद्धं कुरुत । (3 तः 2)

(2)

- 1) भवन्तः पुस्तकं पठताम् ।
- 2) श्रेया उत्तमः बालिका अस्ति ।
- 3) रामः दशरथाय पुत्रः अस्ति ।

षष्ठः विभागः - अपठितम्

प्रश्न 6.अ) गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

अथ कोऽपि यात्रिकः प्रतिदिनं रेलयानेन यात्रां करोति स्म । एकदा तस्यैव पृष्ठतः दीर्घासने एका छात्रा उपाविशत् । अकस्मात् सा शालास्यूतम् उदघाटय सूचिं तथा सूत्रं स्व्यकरोत् । यात्रिकः कुतूहलेन तां पश्यति स्म । बालिका शालास्यूते किमर्थं सूचिसूत्रे आनयति? तथा च रेलयाने ताभ्यां किं प्रयोजनम् ? इति यात्रिकः अचिन्तयत् । सा बालिका सूच्यां सूत्रं निवेश्य आसनस्य छिन्नं तल्पं यथापूर्वम् अकरोत् । यात्रिकः अपृच्छत्, “अयि बालिके, त्वं किं करोषि ?” बालिका अवदत्, “एतद् रेलयानम् अस्माकं कृते अस्ति । एतत् राष्ट्रस्य सम्पत्तिः खलु । तस्य सुरक्षणम् अस्माकम् आद्यं कर्तव्यम् एव । अहं तदेव करोमि ।” बालिकायाः एतद् उत्तरं अतीव बोधप्रदम् । अनेन उत्तरेण भूरि प्रभावितः सः यात्रिकः विचारमग्नोऽभवत् ।

भोः बालकाः, वयमपि सर्वे राष्ट्रसम्पत्तेः सुरक्षणाय, राष्ट्ररक्षणाय संवर्धनाय च कटिबद्धाः भवामः । राष्ट्रधर्मम् आचरामः ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (2 तः 1) (1)

- 1) यात्रिकः केन यात्रां करोति स्म ? 2) बालिकायाः शालास्यूते किम् आसीत् ?

ख) सत्यम् असत्यं वा लिखत । (1)

यात्रिकस्य उत्तरं अतीव बोधप्रदम् आसीत् ।

ग) प्रातिपदिकं (मूलशब्दं) लिखत । (1)

- 1) बालिके - ..... 2) ताम् - .....

घ) गद्यांशात् केऽपि 2 लङ्लकारस्य क्रियापदे चित्वा लिखत । (1)

- 1) ..... 2) .....

प्रश्न 6.आ) पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

विद्वत्त्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन ।
स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ॥ 1 ॥

क) एकवाक्येन उत्तरत । (2 तः 1) (1)

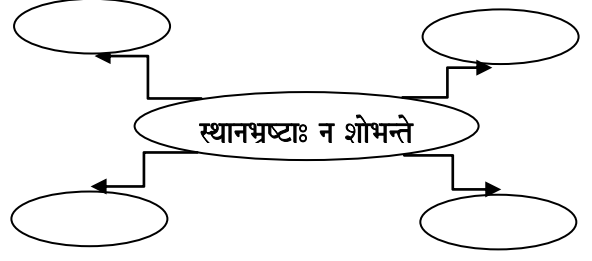
- 1) राजा कुत्र पूज्यते ? 2) कः सर्वत्र पूज्यते ?

ख) समानार्थकं शब्दं चिनुत । (1)

- 1) पार्थिवः = ... 2) मतिमान् = ...

प्रश्न 6.इ) पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत । (2)

दरिद्रता धीरतया विराजते
कुभोजनं च उष्णतया विराजते ।
कुरूपता शीलगुणेन राजते
कुवस्त्रता शुभ्रतया विराजते ॥ 1 ॥

॥ ॐइति ॥

(5)

Thakur Educational Trust's (Regd) THAKUR VIDYA MANDIR HIGH SCHOOL & JR. COLLEGE ISO : 9001-2008 CERTIFIED प्रथम-सत्रान्त-परीक्षा 2017-18		
कक्षा-नवमी		दिनाङ्कः-13 /09/2017
गुणाः- 80	विषयः- संस्कृतम्	अवधिः - 2.45होरा
नाम-	विभागः	क्रमसंख्या

प्रथमः विभागः - सुगमसंस्कृतम्

--	--

प्रश्न 1.अ) चित्रदृष्टवानामानिलिखत । (5 तः 4)(2)

--	--	--

1) ----- 2) ----- 3)-

----- 4)----- 5)-----

आ) सङ्ख्याः अक्षरैः अङ्कैः वालिखत । (3 तः 2)

(1)

1) 14 2) षट्त्रिंशत् 3) 50

इ) अक्षरैः अङ्कैः वासमयलेखनं कुरुत । (5 तः 4)

(2)

1) 2.00 2) सार्धसप्तवादनम् 3) पादोनद्वादशवादनम् 4) 4.15 5) 10.45

द्वितीयः विभागः - गद्यम्

प्रश्न 2.अ) गद्यांशपठित्वानिर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

यथानिश्चितं सर्वे सेवकाः वीरबलस्य गृहम् आगताः । वीरबलेन पूर्वमेव सर्वेषां कृते समानोन्नतयः यष्टिकाः आनीताः । सः सेवकान् अवदत् , “भोः पश्यन्तु, एताः मायायष्टिकाः । तासु एकां यष्टिकां स्वीकृत्य सर्वेः देवदत्तस्य गृहं गन्तव्यं, श्वः प्रभाते पुनरागन्तव्यम् । येन केनापि धनस्यूतः चोरितः स्यात् तस्य यष्टिका अङ्गुलिमात्रं दीर्घा भविष्यति ।” रात्रौ सर्वे भृत्याः सुखेन निद्राम् अकुर्वन् ऋते एकस्मात् । सः अचिन्तयत्, “श्वः प्रातः मम चौर्यं प्रकटितं भवेत् । अतः अहम् अधुना एव मम यष्टिकाम् अङ्गुलिमात्रं कर्तयामि ।” इति चिन्तयित्वा तथा कृत्वा सः सुखेन सुप्तः । अन्येद्युः लघुयष्टिकां दृष्ट्वैव वीरबलेन चौरः सम्यक् ज्ञातः गृहीतः च । अपराधीभृत्यः वीरबलस्य पादयोः पतित्वा स्वस्य अपराधम् अङ्गीकृतवान् धनस्यूतं च प्रत्यर्पितवान् ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

1) चौरः किंचिन्तयति? 2) सेवकाः कस्यगृहम् आगताः?

3) कस्ययष्टिका अङ्गुलिमात्रं दीर्घा भविष्यति?

ख) उचितंकारणंचित्वावाक्यंपुनर्लिखत ।

(1)

वीरबलेनचौरः सम्यक् ज्ञातः गृहीतः च यतः _____ ।

1) चौरस्ययष्टिकादीर्घा आसीत् ।

2) चौरस्ययष्टिकालघुआसीत् ।

ग) सन्धिविग्रहंकुरुत । -दृष्टवैव=_____+_____ ।

(1)

घ) सूचनानुसारंकृतीः कुरुत । (4 तः 3)

(3)

1) गद्यांशात् तृतीयाविभक्त्यन्तपदंचित्वालिखत । (केवलम् 1)

2) लकारंलिखत । -पश्यन्तु

3) गद्यांशात् विशेषणंचित्वालिखत । _____भृत्यः ।

4) गद्यांशात् विरुद्धार्थकशब्दंचिनुत । जागृतः×_____ ।

प्रश्न2.आ) गद्यांशंपठित्वानिर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

दिग्विजयानन्तरं रघुः 'विश्वजित्' नाम्नियज्ञे अशेषंधनदानरूपेण अयच्छत् । रिक्तहस्तरघुं दृष्ट्वा कौत्सः निवृतः । रघुः तम् आहूय आगमनस्य प्रयोजनम् अपृच्छत् । तदा कौत्सः अवदत् "रघो, अहं गुरुदक्षिणार्थं चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः गुरवे दातुमिच्छामि । किन्तु भवान् पूर्वमेव सर्वस्वदानम् अकरोत् । अतः अहम् अन्यत्र गच्छामि ।" रघुः अवदत्, "हे कौत्स, तिष्ठ । मम यज्ञशालायां विश्रामंकुरु । अहं निश्चयेन तव साहाय्यं करोमि ।" कौत्सस्य गुरुभक्त्या प्रभावितः रघुः कुबेरमाक्रान्तुंसङ्कल्पम् अकरोत् । कुबेरः रघोः भयात् आक्रमणात् पूर्वमेव प्रभूतां सुवर्णं वृष्टिमकरोत् । तत् दृष्ट्वा सन्तुष्टः रघुः कौत्सम् आहूय सर्वं सुवर्णं तस्मै दातुमैच्छत् । किन्तु निःस्पृहः कौत्सः अवदत् - "भोः राजन्, अहं केवलं गुरुदक्षिणार्थं चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः अभिलषामि । न वाञ्छामि अधिकम् ।"

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

1) रघोः यज्ञस्य नाम किम् ? 2) कौत्सः कस्य शिष्यः आसीत्?

3) कंदृष्ट्वा कौत्सः निवृतः ?

ख) वाक्यंपुनर्लिखित्वा सत्यम् असत्यं वा इति लिखत ।

(1)

कुबेरः कौत्साय चतुर्दशकोटिसुवर्णमुद्राः अयच्छत् ।

ग) सन्धिविग्रहंकुरुत । -दातुमिच्छामि=_____+_____ ।

(1)

घ) सूचनानुसारंकृतीः कुरुत । (4 तः 3)

(3)

1) प्रश्ननिर्माणंकुरुत । - रघुः कौत्सस्य गुरुभक्त्या प्रभावितः ।

2) गद्यांशात् समानार्थकशब्दंचित्वालिखत । -धनाधिपः = _____ ।

3) गद्यांशात् पूर्वकालवाचक-त्यवन्त-अव्ययंचित्वालिखत । (केवलम् 1)

4) शब्दस्य वर्णविग्रहंकुरुत । - अन्यत्र

प्रश्न2.इ) संवादांशंपठित्वामाध्यमभाषया अनुवादंकुरुत ।

(5)

(त्रयोदशवर्षीया तनया सुग्रासन्दे उपविश्य एकेन हस्तेन कुर्कु रिकां खादति । अपरेण हस्तेन चलभाषंचालयति । तदानीं द्वारघण्टिकाम् आकर्ण्य माता द्वारम् उद्घाटयति । तनयायाः सख्यौ द्वारे एव स्थित्वा ताम् आह्वयतः ।) श्रुतिः - तनये, सत्वरं क्रीडनाय आगच्छ, बहिः खेलामः । तनया - अहं गृहे एव खेलामि । राजसी - किं खेलसि?

प्रश्न2.ई) माध्यमभाषया उत्तरं लिखत । (2 तः 1)

(2)

1) माता तनयायाः विचारपरिवर्तनं कथं करोति?

2) किं मिथ्या? किं वास्तवम् ? पाठस्य तात्पर्यं लिखत ।

तृतीयः विभागः - पद्यम्

प्रश्न 3.अ) पद्यांशौ पठित्वा निर्विष्टाः कृतीः कुरुत ।

गुणाः कुर्वन्ति दूतत्वं दूरेऽपि वसतां सताम् ।
केतकी गन्धमाघ्राय स्वयमायान्ति षट्पदाः । । 1 । ।

दैवमेवेति सञ्चिन्त्य नस्वोद्योगं नरस्य जेत् ।
अनुद्यमेन कस्तैलं तिलेभ्यः प्राप्तुमर्हति । । 2 । ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (3 तः 2)

(2)

- 1) केदूतत्वं कुर्वन्ति?
- 2) अनुद्यमेन किं प्राप्तुं शक्यते?
- 3) केकेतकीम् आजिघ्नन्ति?

ख) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (3 तः 2)

(2)

- 1) विरुद्धार्थकशब्दलिखत । - गुणाः _____ ।
- 2) प्रश्ननिर्माणं कुरुत । - “नरः स्वोद्योगं त्यजेत् ।”
- 3) लकारं लिखत । - त्यजेत्

प्रश्न 3.आ) पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत ।

(2)

स्थानभ्रष्टानशोभन्ते दन्ताकेशानखानराः ।
इति विज्ञायमतिमान् स्वस्थानं परित्यजेत् । ।

प्रश्न 3.इ) पद्यांशं पठित्वा माध्यमभाषया अनुवादं कुरुत । (2 तः 1)

(2)

भुक्त्वा तृणाणि शुष्काणि पीत्वा तोयं जलाशयात् ।
दुग्धं यच्छन्ति लोकेभ्यो धेनवो लोकमातरः । । 1 । ।

अकृत्वा परसन्तापम् अगत्वा खलमन्दिरम् ।
अनुत्सृज्य सतां वर्त्म यस्वल्पमपि तद् बहु । । 2 । ।

प्रश्न 3.ई) रिक्तस्थानानि पूरयित्वा अन्वयं पुनर्लिखत ।

(2)

विघ्नभयेन खलु _____ न प्रारभ्यते । प्रारभ्य विघ्नविहताः _____ विरमन्ति । _____
पुनः पुनः प्रतिहन्यमानाः अपि _____ प्रारब्धं न परित्यजन्ति । ।

प्रश्न 3.उ) श्लोकौ पूर्णौ शुद्धौ चलिखत । (3 तः 2)

(4)

- 1) अज्ञानति..... श्रीगुरवे नमः । ।
- 2) श्रोतुं कर्णौ..... सपातु । ।
- 3) यस्य षष्ठी..... कथम् । ।

प्रश्न 3.ऊ) माध्यमभाषया उत्तरं लिखत । (2 तः 1)

(2)

- 1) वीरबलेन चौरः कथं गृहीतः?
- 2) कुबेरः किमर्थं स्वर्णवृष्टिम् अकरोत्?

चतुर्थः विभागः - लेखनकौशलम्

प्रश्न 4.अ) मञ्जूषातः उचितान् शब्दान् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयित्वा निबन्धं पुनर्लिखत ।

(5)

भाद्रपदमासस्य चतुर्थे _____ गणेशोत्सवः _____ । तदनैकेषु गृहेषु _____ स्थापना
भवति । एषः उत्सवः कुत्रचित् सार्धैकदिनात्मकः, कुत्रचित् पञ्चवासप्तवादशदिनात्मकः । अनन्तरं
मूर्तेः विसर्जनं _____ क्रियते । लोकमान्यतिलकमहोदयेन सार्वजनिकगणेशोत्सवः आरब्धः ।
भक्ताः दुर्वाङ्कुरैः, पुष्पैः, मिष्टैः, _____ च गणेशं पूजयन्ति ।

शब्दमञ्जूषाः - (जलाशये, दिने, मोदकैः, आरभते, गणेशमूर्तेः)

प्रश्न 4.आ) धातूनाम् उपयोगं कृत्वा संस्कृतवाक्यानि लिखत । (5 तः 3)

(3)

1. कृप्
2. दा-यच्छ
3. रक्ष
4. स्निह
5. रूच

प्रश्न 4.इ) धातूनाम् उपयोगं कृत्वा संस्कृतवाक्यानि लिखत । (3 तः 2) (2)

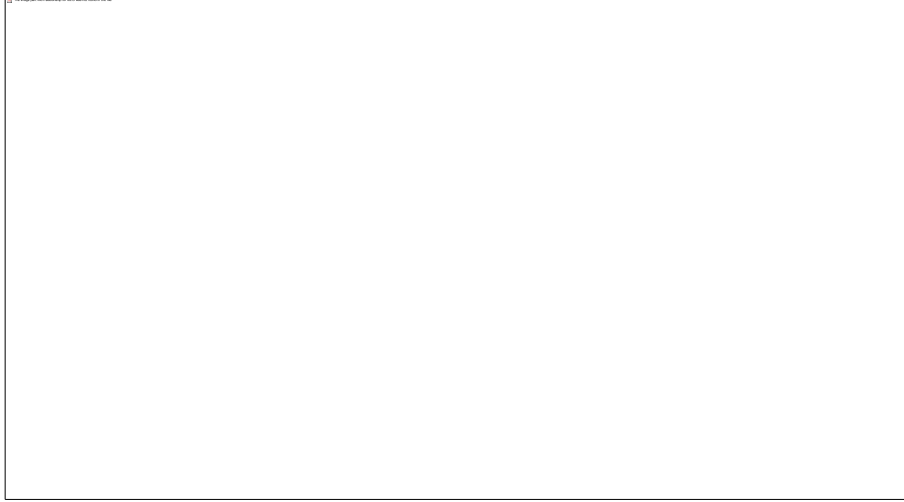
क) 2 ख) 6 ग) 10

प्रश्न 4.ई) संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत । (6 तः 4) (4)

1) Give me one chalk.	4) You both please keep quite.
2) Ramesh, start studying now.	5) What is your mobile number ?
3) May I drink water ?	6) I use mobile properly.

अथवा

मञ्जूषातः शब्दान् प्रयुज्य चित्रवर्णनं कुरुत । (4 वाक्यानि)

मञ्जूषा

वृक्षाः, तिष्ठन्ति, दर्शयति,
विक्रेतारं, कर्कटीः, महिलायाः,
धावतः, बसस्थानकस्य ।

प्रश्न 4.उ) अमरकोषात् समानार्थकशब्दयोजयित्वा वाक्यं पुनर्लिखत । (4 तः 2) (2)

- 1) गुरुः ज्ञानं वितरति । 2) रघुः कुबेरम् आक्रान्तुं सङ्कल्पम् अकरोत् ।
3) सतां वर्त्म न त्यक्तव्यः । 4) क्रीडायाम् एषः सैनिकः मृतः अपरः च मारणीयः ।

पञ्चमः विभागः - व्याकरणम्

प्रश्न 5.अ) अधोरेखाङ्कितान् कृत्वा तालिकां पूरयत । (6)

(क) नाम-तालिकां पूरयत । (6 तः 4)

(ख) सर्वनाम-तालिकां पूरयत । (6 तः 4)

(ग) धातु-तालिकां पूरयत । 6 तः 4

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
पितुः			पञ्चमी
	पित्रोः		षष्ठी
		पितृषु	सप्तमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
		इमान्	द्वितीया
भवति			तृतीया
		भवतः	चतुर्थी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	पुरुषः
	रमेताम्		प्रथमः
	रमेथाम्		मध्यमः
रमै			उत्तमः

प्रश्न 5.आ) सूचनानुसारं कृतीः कुरुत । (5 तः 3) (3)

- 1) त्वया मम सकाशात् चतुर्दशविद्याः अधीताः । (प्रयोगपरिचयं कुरुत ।)
2) त्वम् सत्वरं क्रीडनाय बहिः आगच्छ । (भवान्-इति शब्दं प्रयुज्य वाक्यं पुनर्लिखत ।)
3) सख्यौ क्रीडार्थं प्रतिगच्छतः । (एकवचने परिवर्तयत ।)
4) अहं न आगच्छामि । (लट्लकारे परिवर्तयत ।)
5) बालकः पुस्तकं पठित्वा पाठशालां गच्छति । (त्वान्त-अव्ययं निष्कासयत ।)

प्रश्न 5.इ) पृथक् कुरुत । (8 तः 6)

इतरेतरद्वन्द्वः	समाहारद्वन्द्वः
-----------------	-----------------

(3)

दातृयाचकौ, यूकालिक्षम्, तिलगुडम्,
चटकापिपीलिकौ, हस्तपादम्, चन्द्रसूर्यौ,
मत्स्यमण्डूकाः, हरिद्राकुङ्कुमम् ।

--	--

प्रश्न 5.ई) वाक्यं शुद्धं कुरुत । (3 तः 2)

(2)

1) भवन्तः पुस्तकं पठताम् । 2) श्रेया उत्तमः बालिका अस्ति । 3) रामः दशरथाय पुत्रः अस्ति ।

षष्ठः विभागः - अपठितम्

प्रश्न 6.अ) गद्यांशं पठित्वानिर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

अथकोऽपियात्रिकः प्रतिदिनं रेलयानेन यात्रां करोति स्म । एकदा तस्यैव पृष्ठतः दीर्घासने एका छात्रा उपाविशत् । अकस्मात् सा शालास्यूतम् उदघाटय सूचिं तथा सूत्रं स्वयं करोत् । यात्रिकः कुतूहलेन तां पश्यति स्म । बालिका शालास्यूते किमर्थं सूचिसूत्रे आनयति? तथा च रेलयाने ताभ्यां किं प्रयोजनम्? इति यात्रिकः अचिन्तयत् । सा बालिका सूच्यां सूत्रं निवेश्य आसनस्य छिन्नं तल्पं यथा पूर्वम् अकरोत् । यात्रिकः अपृच्छत्, “अयि बालिके, त्वं किं करोषि?” बालिका अवदत्, “एतद् रेलयानम् अस्माकं कृते अस्ति । एतत् राष्ट्रस्य सम्पत्तिः खलु । तस्य सुरक्षणम् अस्माकम् आद्यं कर्तव्यम् एव । अहं तदेव करोमि ।” बालिकायाः एतद् उत्तरं अतीव बोधप्रदम् । अनेन उत्तरेण भूरि प्रभावितः सः यात्रिकः विचारमग्नोऽभवत् ।

भोः बालिका, वयमपि सर्वे राष्ट्रसम्पत्तेः सुरक्षणाय, राष्ट्ररक्षणाय संवर्धनाय च कटिबद्धाः भवामः । राष्ट्रधर्मम् आचरामः ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (2 तः 1)

(1)

1) यात्रिकः केन यात्रां करोति स्म? 2) बालिकायाः शालास्यूते किम् आसीत्?

ख) सत्यम् असत्यं वलिखत ।

(1)

यात्रिकस्य उत्तरं अतीव बोधप्रदम् आसीत् ।

ग) प्रातिपदिकं (मूलशब्दं) लिखत ।

(1)

1) बालिके- .....

2) ताम् - .....

घ) गद्यांशात् केऽपि 2 लङ्लकारस्य क्रियापदे चित्वा लिखत ।

(1)

1) .....

2) .....

प्रश्न 6.आ) पद्यांशं पठित्वानिर्दिष्टाः कृतीः कुरुत ।

विद्वत्त्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन ।
स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते । । 1 । ।

क) एकवाक्येन उत्तरत । (2 तः 1)

(1)

1) राजा कुत्र पूज्यते? 2) कः सर्वत्र पूज्यते?

ख) समानार्थकं शब्दं चिनुत ।

(1)

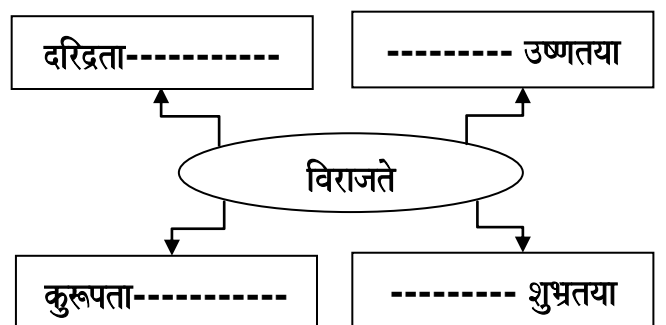
1) पार्थिवः = ...

2) मतिमान् = ...

प्रश्न 6.इ) पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत ।

(2)

दरिद्रताधीरतया विराजते
कुभोजनं च उष्णतया विराजते ।
कुरूपताशीलगुणेन विराजते
कुवस्त्रताशुभ्रतया विराजते । । 1 । ।

Thakur Educational Trust's (Regd.)
THAKUR VIDYA MANDIR HIGH SCHOOL & JR.COLLEGE
 I Terminal Exam 2017- 2018
 Subject: Geography.

Name: _____ STD: IX Div: _____ Roll No: _____
 Marks: 40 Date: 09/09/2017 Time: 2hrs.

QI.A) Fill in the blanks: - (3)

1. _____ is known as the father of economics.
2. To draw distributional maps we need _____ data of the variables.
3. Earthquakes create _____ in the oceans.

QI.B) Match the following. (3)

A		B
1. Thematic Maps	-	Mount Kilimanjaro
2. Extinct volcano	-	Invisible trade
3. Trade of services	-	Themes
	-	Uniform dots

QII.A) Answer in one sentence each :- (2)

1. What is bilateral trade?
2. From which Greek word is the term 'Economics' derived?

QII B) Answer in Short :- (6)

1. List down some of the objectives of advertisements.
2. What do you mean by globalisation?
3. How are faults formed?

QIII A) Give geographical reasons :- (Any 2) (4)

1. In choropleth maps, only one value is assigned to the sub-administrative unit.
2. Volcanic eruptions can cause earthquakes.
3. Economy begins at home.

QIII B) Write short notes on :- (Any 2) (4)

1. Preparations for field-visits.
2. Fissure-type volcano.
3. State the objectives of WTO.

**QIV A) Show the epicenter, focus and the primary, secondary and surface waves of an (2)
 earthquake with the help of a neat labelled diagram.**

QIV B) Show the following on an outline map of the world: - (Any 2) (2)

1. Mt. Fuji
2. St. Helens
3. Mt. Kilimanjaro

QIV C) Study the map and answer the following questions (Any 2) (2)

1. Which method has been used to show the distribution of population in the district?
2. What is the population shown by the largest circle? Which place is that?
3. Which Taluka has least population?

QV) Answer in brief: - (Any 3)

(12)

1. Distinguish between Primary and Secondary Seismic waves.
2. Explain the types of distributional maps.
3. State and explain the different types of economy.
4. Explain the difference in types of balances of trade.

ALL THE BEST

Thakur Educational Trust's (Regd)

THAKUR VIDYA MANDIR HIGH SCHOOL & JUNIOR COLLEGE

1st TERM EXAMINATION 2017-2018

SUBJECT: HISTORY/CIVICS

STD: IX

MARKS: 40

Date: _____

Time: _____

Q1. A. Fill in the blanks:

(4)

1. The _____ is not included in physical sources. (Coins, Ornaments, Buildings, Proverbs)
2. The National _____ of India is situated at New Delhi. (Ornaments, Architecture, Archives)

3. _____ is the Father of the Green Revolution in India. (M.S Swaminathan, Homi Bhabha, Rajiv Gandhi)
4. The television is included in the _____ media. (print, Audio-Visual, Oral)

B. Match the following: (4)

A	B
1. Emergency	a. A people's bard
2. Economic improvements	b. Indira Gandhi
3. Development in Science and Tech.	c. Rajiv Gandhi
4. Anna Bhau Sathe	d. P.V. Narsimha Rao

Q2. Give Reasons: (Any 3) (6)

1. The Morarji Desai Govt. lasted for a short period.
2. Audio-Visual media are an important source for writing the History of modern India.
3. The army had to be sent to Golden Temple Amritsar.
4. We should fight communalism with all our strength.

Q3. Short Notes: (Any 3) (12)

1. Globalisation.
2. White Revolution.
3. Press Trust of India.
4. Communalism.

Q4. Fill in the blanks: (2)

1. The main responsibility of United Nations is to _____. (avoid war, independence of colonies, improve economy)
2. A system of independent and sovereign States is _____. (Economic system, social system, International system)

Q5. True or False with reasons: (Any 2) (4)

1. The policies of Mikhail Gorbachev gave an impetus to democratisation.
2. The League of Nations was established after the first world war.
3. The world became unipolar due to the Cold War.

Q6. Explain the following concepts: (Any 2) (4)

1. Interdependence
2. Bipolarisation
3. Non-Alignment

Q7. Answer the following questions: (Any 2) (4)

1. Non-alignment was necessary during Cold War.
2. Human welfare was neglected during Cold War.
3. What measures should the League of Nations have taken to avoid the second world war ?

BEST OF LUCK

Thakur Educational Trust's (Regd)

THAKUR VIDYA MANDIR HIGH SCHOOL & JR.COLLEGE

Monthly Test 2017- 2018

Subject: English.

Name: _____ STD: IX Div: _____ Roll No:
_____

Marks: 30

Date: 16/08/2017

Time: 1 hr.

Section I (Reading skills , Vocabulary and Grammar)

Q 1) Read the following passage and do the activities: - 8

A1 Pick out sentences from the passage showing-

(2)

a) Knowledge and its application

b) Cautiousness

After some days, Elizabeth informed William that she wanted the family to move to a safer place. Their current camp was not only exposed but also very dry and hot. If they built a house up in one of the large trees, they would be safe from jackals. She described a perfect tree for the project, one whose trunk was nearly forty feet in diameter. The branches were very long and extended straight out from the trunk, making them perfect platforms for a structure. Later, determining the height of the lowest branches, the father taught the boys geometry and how to use triangles to measure big objects. He measured a defined distance from the trunk, then he calculated angles using several measured rods, determining that the lowest branch was thirty feet off the ground.

The men knotted a rope at certain intervals and attached pieces of bamboo in each knot. Thus, they created their ladder. Father returned to the beach and collected driftwood, thinking it would be perfect to build a 'sledge,' on runners rather than wheels. Later, they used it to transport materials.

A2. Find from the passage, four words, related to the subject 'Mathematics'.

(2) A3. Make two sentences of your own using the word 'Place' as a noun as well as a verb.

(1)

A4.a) The men knotted a rope at certain intervals. (Change the voice)

(1)

A5.How important knowledge and resourcefulness are for one to survive?

(2)

Q2) Read the following passage and do the activities: - 8

A1) State whether the following statements are true or false:

(2)

- a) Horse get some of their teeth by the age of 5.
- b) Horse have an all round vision.
- c) A horse is unable to sleep standing.
- d) Horses live upto 30 years.

The natural life span of a domestic horse is about 25-30 years, 10 years down from what it was in the wild. You can tell a horse's age from the number of teeth he has. They get all their teeth by the age of 5, after which those teeth just get longer. Horses have close to 360 degree all round vision. The only place they cannot see is directly behind or right in front of themselves, which is why it is dangerous to stand behind a horse. If they feel something behind them, they may kick first and ask questions later! It also means that they cannot see a jump once they are about four feet from it, and have to rely on memory as to its height and shape!

Each of the horse's ear point is where the horse is looking. A horse is able to sleep standing up as he is able to lock his leg muscles so that he doesn't fall asleep. Nor do all horses in the same field ever lie down at once- one animal always stands "on look out" duty.

A2) Complete the following statements: (2)

- a) A horse's age can be known from_____.
- b) The only place the horses cannot see is _____.
- c) Horse's teeth get longer after _____.
- d) A horse may kick if _____.

A3) Pick out two adjectives from the passage. (1)

A4) Horses have to rely on memory. (Pick out the non-finite verb)
(1)

A5) Which is your favourite animal? Why?
(2)

Q3) A) Read the following stanzas and do the activities: (5)

A1) Write two lines from the poem that reflect a positive attitude. (2)

Life believe is not a dream,

So dark as sages say;

Oft a little morning rain

Foretells a pleasant day:

Sometimes there are clouds of gloom,

But these are transient all;

If the shower will make the rose bloom,

Oh, why lament its fall?

A2) a) What do the sages say? (1)

b) Why shouldn't we lament over difficulties? (1)

A3) Name and explain the figure of speech- (1)

a) 'Sometimes there are clouds of gloom'

Section III (Grammar)

Q4) Do as directed: (4)

1) She does not give up easily, _____? (Fill in the blanks using the correct question tag)

(1)

2) I got wet while I was out. (Pick out the clauses)

(1)

3) Human behaviors have evolved over thousands of generations. (Pick out the prepositions)

(1)

4) We went out in the rains. (Pick out the verb and state the tense)

(1)

Section IV (Writing Skills)

Q5A) Interview Questions/ Report writing: (5)

A1. An ex-student of your school received an award for his book. He has been invited to the school for felicitation. You, as the Head Boy/Girl, have been asked to interview him . Frame 10 questions to interview him.

OR

A2. Recently ' Sanskrit Day' was celebrated in your school which was appreciated for the innovative ideas. Prepare a report for the same to be published in the school magazine.

ALL THE BEST